

59

NA

4653/2871

Az Iskolai Filmintézet diafilm sorozata

69.sz.

EMLŐSÖK IV.

Állattani sorozat: 18.

Készült: 1952. évben.

1. Patások rendje. A legtöbb ebbe a rendbe tartozó állatra jellemző: növényevő emlősök, amelyeknek a lábán pata van. Ezek az állatok mind jól futók. Lábujaik száma páros, vagy páratlan, így ezt a párosujju és páratlan ujju patásokra osztjuk. Patának nevezzük, amikor az utolsó ujjpercet szaruréteg veszi körül.

2. I. Párosujju patások a/ nem kérődzők. A párosujju patásokra jellemző lábukon a négy ujj. Kettő nagyobb /valódi csülök/ kettő pedig kisebb, a földet alig éri /álcsülök/. Ide a/ kérődző és b/ nem kérődző állatok tartoznak. Először a nem kérődzőkkel foglalkozunk.

3. Párosujju pata. A párosujju patások lábának csontszerkezetét tünteti fel ez a kép.

4. Vaddisznó. Erdőgazdaságunkban még napjainkban is nagy kárt okoznak a vaddisznók. Főleg a csendesebb, sűrű növényzettel benőtt helyeket szereti. Vastag bőrét durva szőr, sörte borítja. A többi patástól eltérően mindenevők.

5. Házi sertések. A minőségileg kevésbé értékes európai sertés és a jó hushozamu, de kevésbé ellentálló kínai sertés keresztezése révén igen sok új tulajdonságú sertésváltozatot sikerült kitenyészteni. A szocialista tervgazdálkodás lehetővé teszi, hogy hazánkban is mindenütt tudományos alapon valósítsuk meg a nagyüzemi sertés tenyésztést.

6. Viziló. Mind a négy ujjával tapossa a földet. Afrika mocsaras vidékein, folyóiban és tavaiban él. Vastag és csupasz a bőre. Falánkságával a mezőgazdaságban is kárt okoz.

7. Párosujju patások. b/ kérődzők, 1/ tülkös szarvuak. A párosujju patások második csoportja a kérődzők, melyek rövid idő alatt sok növényi táplálékot legelnek és azt kérődzéssel emésztik meg. Ezeket védekező szerveik alapján két alcsoportra osztjuk, úgy mint a/ tülkös szarvuak, melyekre jellemző a homlokcsapra nőtt, belül üres szaruképlet, állandóan megmaradó szarv.

8. Fogazat. A kérődző állatok fogazatát látjuk a képen. Az alsó állkapocsban előrenyulik a 8 metszőfog /4-4/. Szemfogaik is metszőfog alakot vettek fel. A zápfogaik erősen redősek, számuk 6-6.

9. Gyomor. A lenyelt táplálék a nyelőcsővön /1/ keresztül jut a bendőbe /2/. Itt a legelés közben lenyelt táplálék teljes mennyisége felhalmozódik. Innen a táplálék kis mennyiségei a reccs gyomorba /3/ kerülnek, ahol gombocokká formálódnak és a szájba kerülnek vissza. Ujabb rágás után a táplálék a szájrétű /4/ majd az oltó /5/ gyomorba jut, ahol a tulajdonképeni emésztés megtörténik. Innen jut tovább a bélbe /6/.

10. Óstulok. A szarvasmarha őse az Európa és Nyugat Ázsia erdőségeiben-évezredekkel ezelőtt mindenfelé gyakori óstulok volt.

11. Bonyhádi tarka. A mi éghajlatunk alatt tenyésztettük ki, jól-tejelő, aránylag igénytelen a bonyhádi tarka tehénfajta, melynek szőrzete vörösbarna foltokkal színezett.

12. Kosztromai szarvasmarha. A Szovjetunióban tenyésztették ki a kosztromai szarvasmarhát, mely aránylag nagytestű, hosszú élettartamu, ellenálló, igen jól tejelő állat.

13. Szarvasmarha tenyésztés a kolhozokban. A "Karavajevo" állami gazdaságban a gyakorlatban alkalmazzák Micsurin tanításait. A Stejman féle hideg nevelési módszer állandóan növeli a kasztromai fajta jó tulajdonságait. Tiszta egészséges levegőn nevelkednek a kisborjuk.

14. Aszkaniai merino. A Szovjetunióban az egyik legjobb minőségű juh fajta az aszkanija merino. Ezt a fajtát a jó gyapjuhozamu merinóból és az ellentálló helyi fajtából Ivanov akadémikus tenyésztette ki.

15. Karakül juh. A száraz éghajlaton, a sztyeppéken is megélő jó gyajuhozamu a karakül juh. Szőrméjét gallérokhöz, sapkákhöz is használják.

16. Racka. Hazánkban tenyésztik a racka juhot. Bundája hosszuszálú-űrűbb szőrből és vékony finomabb gyapjuból áll.

17. Házi kecske. Főleg Európa déli részein a leghonosabb a kecske. A legkepárabb sziklákon is megél. Tejét, szőrét egyaránt felhasználják.

18. Angora kecske. Kisázsiaiban és Közép-Ázsiában honos az angora kecske. Zömök-testű, hosszuszőrű állat. Szőréből kelmék /"teveszőr"/ és szőnyegek készülnek.

19. Antilop. Az antilopok főleg Afrika füves rétségein élnek. Igen változatos alaku gyors mozgású állatok. - /Európában csak egy fajuk, a zerge él./ A képen a keletafrikai roan antilopot látjuk.

20. Zsiráf. Afrikában él a zsiráf. Legmagasabb szárazföldi állat. Fején csak szarvcsapok vannak. A kérődzőkön belül ezért különálló csoportot képeznek. Fehéres szőrzetükön nagy tarkás foltok vannak.

21. Teve. Állcsülkük nincsen. Lábukon zsirtartalmu párnák fejlődtek. Gyomruk csak 3 részből áll. Felső állkapcsukban elől is van foguk. Egyes fajaik Afrikában, illetve Ázsiában élnek.

22. Láma. Délamerika jellemző állata a láma, melyet háziállatként tartanak, de a Kordilerák egész láncán vadon is honos. A tevéknek kistermetű amerikai rokona.

23. Párosujju patások, b/ kérődzők, 2/ agancsosok. A kérődző párosujju patások második csoportját az agancsosok képezik. Jellemző reájuk az agancs megjelenése. Ez a homlokrózsából nő ki. Minden esztendőben lehull és tavasszal újra nő ki, azonban az évek számának megfelelően mindig egy ággal több nő ki.

24. Óz. Európa és Ázsia legnagyobb részében honos az óz. A bozótos erdőket szereti, a fák kérgének lerágásával és a gabonaföldeken nagy károkat okozhat. Nálunk is gyakori.

25. Gimszarvas. Elterjedése az őzéhez hasonló. Csoportosan élő állat, igen fejlett érzékszerveivel könnyen észlel minden zavaró körülményt. Hazánkban is előfordul, szintén káros.

26. Rénszarvas. A Szovjetunió északsarki területén nagy jelentősége van a megszelidített rénszarvasnak. Az ottani lakósnak meleg prémet, tejet, húst ad. Táplálkozás tekintetében igénytelenek. Zuzmókkal táplálkoznak, melyet a hó alól is kiveszednek.

27. Páratlan ujjú patások. A páratlan ujjú patásokra jellemző, hogy lábukon 1 vagy 3 ujj van.

28. Páratlan ujjúak fejlődése. Európában és Északamerikában talált leletek bizonyítják a páratlan ujjú ló patájának kifejlődését. Az őslónak 3 lábujja volt, a mocsaras helyeken élt. Szárazföldi életmódra térve át a gyors mozgáshoz alkalmazkodva, mind jobban a lábujjaira emelkedik, így a középső ujj erősen kifejlődik és ezzel párhuzamosan a többi ujj működése csökken. /Az ábrán balról jobbra az Orohippust, Mezohippust, Anchiterium, Hipparion és Equus csontszerkezetét látjuk./

29. Négyujju ősló. A négyujju ősló képen láthatjuk, hogy az állat az egész talpán jár, tehát mozgása nehezkesebb volt, mint a ma élő lóé.

30. Tarpán. A ma élő lovaknak őse a délorosz sztyeppéken élt tarpán. A múlt század 70. éveiben pusztult ki. Csapatosan járt.

31. Nónius. Magyarországon, Mezőhegyesen tenyésztették ki a Nonius lófajtát. Kitűnő hintó és igáslovak. A kisebbek kocsi és hátslovak.

32. Vlagyimiri nehéz igásló. A vlagyimiri kerület kolhozaiban tenyésztették ki ezt a hidegvérű, nagytestű igáslovat. Hatalmas terhelést hosszú távolságokra elhuz.

33. Szamár. Karcsu testű állat a szamár. Szőre homokszínű, alul világosabb. Igénytelen háziállat, főleg teherhordásra és teherhuzásra használják. Főleg a Földközi tenger mellékén terjedt el a tenyésztése.

34. Zebra. Afrikában honos a zebra. Több változatát ismerjük. Társasan él. Aránylag gyöngé testű állat. Háziásítása még nem járt jó eredménnyel.

35. Orrszarvu. Az óvilági forró égöv bokros, cserjés tájainak lakója. Orrán 1-2 tömör szarukupot visel. Innen kapta nevét. Gyér szőrű, vastag bőrű, nehézkes mozgású állat. Lábai háromujjuak.

FELSŐOKTATÁSI JEGYZETELLÁTÓ VÁLLALAT BUDAPEST

Felelős vezető: Heitter Imre

8-2319/69/PE.